

A MAGYAR ZSIDÓK LAPJA

3. ÉVFOLYAM, 27. SZÁM

ELŐFIZETESI ÁRA:
EGÉSZ ÉVRE: ... 10 PENGÓ
M. K. POSTAI CSERKSZÁMLA: 19108

ZSIDÓ LAP

1941 JULIUS 3

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
VII. NAGYATÁDI SZABÓ UTCA 39.
TELEFONOK: 221-640 222-475

Nehéz órákban...

A zsinagógákban meghirdették Tamuz hó ujjholdját és néhány nap múlva a szomorú nyári böjttel megkezdődik a zsidó történelem legválságosabb korszakának, Jeruzsálem pusztulásának siratása. Tamuz évadján szomorú a mi lelkünk. Gyötri az ősi gyász és gyötri az új keserűség. És csodálatos: vigaszt mégis csak a saját multunkból meríthetünk, mert a Mennyei Kéz, mely Izraelt temploma elvesztésével, állama megszűnésével, papjai kidóltával sujtotta, vigaszt is hozott neki. „Az Isten megteremti az orvosságot, még mielőtt ütne” — mondja mély értelemmel a Talmud. A zsidóságnak az lett a vigasza, hogy Jeruzsálem két temploma elpusztulása után megszületett a zsidó Iskola. És a templomok áldozatai és pompái helyett az iskolák és tanházak padjain gyullad fel újra a zsidó szellem, ott születtek a halhatatlan tanítások és ez nemcsak a zsidóságot mentette meg, hanem az egész emberiség erkölcsi struktúráját is megalapozta.

Ez a felfogás nemcsak a miénk, zsidóké. Tulságos elfogultaknak látszanánk, ha önmagunkról ilyen bizonyítványt állítanánk ki. Éppen ma, amikor lekicsinylő és bántó szavak hangzanak felénk oly sok oldalról. Amikor végig kell hallgatnunk azt, hogy milyen alacsonyrendűek vagyunk, milyen keveset ér a multunk, a származásunk, a vérünk: jólesik, ha elolvashatjuk az emberiség legnagyobb mestereinek nyilatkozatait a zsidóságról. Helyes olvasmány ez Tamuz havára!

Rajta hát, lapozzuk fel az emberiség egyik legnagyobb írójának, Renan Ernőnek a zsidókról szóló könyvét. Hallgassuk meg, mit mond rólunk ez a nagy keresztény teológus, akinek ereiben egy cseppnyi zsidó vér sem folyt, de aki jobban ismerte a zsidóság történetét, mint minden szidalmazónk együttvéve:

„Dicsőség a zsidó népnek, amely az ókori világ szörnyű homályában előhívta a Napot! Azt a napot, mely megteremti a szeretetet az emberek között és megszüntet minden háborút. Jezsajás volt az a zsidó próféta, aki először emelte fel hangját az emberiség körében az igazságért, testvériségért és a békéért. A zsidó próféták diadala egyedülálló: soha a szellem ilyen diadalt nem aratott. A héber nép és a héber géniusz megteremtette egész nagyságában az emberi igazság és a Gondviselés eszméjét. Igazság: ez zsidó fogalom az emberiség erkölcstanában. Nyolcszáz évvel a kereszténység születése előtt Izrael az emberiség számára megteremtette az idealizmus és a béke örök gondolatát. Jezsajás a Messiás-eszme megalapítója. Jézus és az apostolok, csak követték őt...”

Ezt Renan mondja rólunk, egy ötkötetes munkának néhány sorában. És ezt az öt kötetet teljes egészében lekölözhetnők itt, ha válaszolni akarunk minden támadásra, mely származásunkat éri. Nem tesszük. Elmerülünk Tóránkban, mely az emberi igazság alapkönyve. Elmerülünk prófétainkban, kik a jóságot és a békét hirdették évezredek előtt. Elmerülünk történelmünkben, mely tanuskodik arról, hogy Izraelt sokszor üldözték, de azután az üldözések után mindig őt igazolták nemes korok és belátó államférfiak. És ha az újkori történelmet nézzük, ne gondoljunk azokra, akik bántottak minket, hanem azokra, akik elégtételt adtak nekünk: a francia Thiersre, a német III. Frigyesre, az olasz Umbertóra, az orosz II. Sándorra és gondoljunk a nagy pápára: XI. Piusra, aki kimondotta: „Izrael boldog lehet, mert ő hozta a szeretet tanát.”

Tamuz havában komoly áhítattal tekintünk a nehéz multra és a nehéz jelenre. Isten a nagy szorongatások

idején csodát tett őseinkkel és kegyelmet gyakorolt velük. Emlékezzünk arra a tamuzi legendára, melyet Arany János mesteri keze is feldolgozott: Mikor már lángokban állt a jeruzsálemi templom, az utolsó főpap fellépett a tetőre és feldobta a templom kulcsait az Ég felé, mondván: „Világ Ura! Visszaadjuk Neked a szentély kulcsait!” És akkor egy Kéz nyult le, fehérén és ragyogva és átvette a kulcsokat és eltette a jövő nemzedékek számára... És gondoljunk arra a két oszlopra ott Rómában, melyeket Titus hozott diadalmenetében magával Jeruzsálemből, a jeruzsálemi templom két aranyoszlopára és úgy mondatik róluk, hogy minden évben, Tamuz hó 17-én és Ab hó 9-én könnyek fakadnak az oszlopokon és évszázadok multán is siratják az oszlopok az ő templomukat, az ő istenüket, az ő népüket... És gondoljunk arra, hogy mozzlim-mecset épült Jeruzsálemben, ott, ahol valaha Salamon temploma állt. Ebben a mecsetben hét gyertya ég. Tamuz 17-én és Ab hó 9-én minden évben, a zsidó történelem e szerencsétlen napjain, a hét gyertya csodálatos módon kialszik.

Igen, erre gondoljunk, magyar zsidók! A gyászra, a szenvedésre, de a vigaszra is. És ha ma zsidó világhatalomról beszélnek, gondoljunk a talmudi mondatra: „En, Jisroél, kócho élo befiv...” — A zsidóságnak csak egy hatalma van a földön: az, hogy remegő ajakkal tud imádkozni Istenéhez. Chwolson, a nagy orosz tudós, a szentpétervári akadémia tagja írta rólunk ezt a híres mondatot: „Izrael legnagyobb érdeme, hogy megtanította az emberiséget imádkozni. Igen, nekünk más „hatalmunk” nincs: tudunk imádkozni, magunkért, az emberiségért, a szebb jövőért. És imádkozni akarunk utolsó lehelletünkig. Hazánkért, családjunkért, egy szebb jövőért, egy boldogabb világért...”

A kassai áldozatok

A legmélyebb megdöbbenéssel fogadta az egész magyar társadalom annak a felháborító, minden emberiséget megcsufoló orvátámadásnak a hírét, amelyet az elmúlt héten szovjetrepülőgépek intéztek Kassa városa ellen, amikor Magyarország és Szovjetország között még hadiállapot nem volt. Ez a brutális támadás huszonhét áldozatot követelt egy védtelen város védtelen lakói közül. A lehulló bombák nem „válogattak”, nem „nézték”, kire hullanak: katonára, civilre, gazdagra, szegényre, öregre, fiatalra, keresztényre, zsidóra. A halál árnyékában, a mártírok koporsói előtt, a hitvesek, anyák és rokonok zokogása közben százszorosan érezhette a magyar társadalom az embersorsnak és az emberi végzetnek azt a kiszámíthatatlan közösséget, amelyet ma általában divatos olcsó jelszavakkal megbontani. A szovjetbombák huszonhét áldozata sorában három hittesvérünk is szerepelt. Ideiktatjuk a nevüket: Jozefovics Mór, Grossmann Zsigmond és Singer Miksa. Kegyelettel és mélységes részvétellel fordulunk valamennyi áldozat felé. Keresztény és zsidó mártír felé egyaránt. Mert a szovjetbombák zsidó áldozatait csak abban különböztetik meg keresztény sorstársaiktól, hogy az ő tetemeiket zsidó rítus szerint adták át a zsidó temetőben az áldott magyar földnek, amelyben örök álmukat alusszák — arról az erős, hatalmas, boldog Magyarországról álmódva, ahol nem ér majd többé ártatlan polgárokat a vörös rém orvátámadása.

A Pesti Pártfogó Iroda gyermeknyaraltatási akciója

Az a felhívás, amelyet a Pesti Pártfogó Iroda intézett A Magyar Zsidók Lapja útján a pesti gyermekek nyaralásra való meghívása ügyében a magyar zsidósághoz, örvendetes visszhangra talált a legszélesebb körökben. Amint az az akció vezetőjéhez, Szirmai Ödönhöz már eddig beérkezett igénylésekből kiderül,

meghatóan szép példával jár elől a megértés szempontjából a Mohácsi Izr. Hitközség, amely husz gyermeket igényel nyaralásra.

Dr. Brunner István (Oroszáza) ugyancsak gyönyörű tanujelét adta megértésének, amikor négy szegény gyermek nyaralásáról hajlandó gondoskodni. Grünwald Vilmos (Kecskemét), Kohn F. Vilmos (Cserhátsurány), Perregi Rezsőné (Üllő), Haber Jakab (Barsbese), Löwy Ferenc (Barsbese), Füller József (Tompá. Bács m.) egy-egy gyermeket igényeltek több hétre a nyaraltatási akció vezetőségétől, míg az Adonyi Izr. Hitközség 70 pengőt, Trebits Jakab (Nagygyer) pedig 50 pengőt küldött be az akcióhoz gyermekvendéglátás megváltása címen.

Kíváncsú lenne, hogy ezek a szép példák minél nagyobb mértékben hassanak serkentőleg más hitközségekre és tehetősebb zsidó családokra is, hogy

az akció vezetősége (Pesti Izraeliták Pártfogó Irodája, VII., Bethlen Gábor-ter 2., Szirmai Ödön)

büszke meglepéssel hivatkozhatson majd arra, hogy a legnehezebb időkben a legkönnyebben találta meg az utat a megértő zsidó szívekhez...

Gazdasági és szellemi élet Palesztinában

Felsőgalileában új területeket szerzett a Zsidó Nemzeti Alap — A zsidó egyetem fejlődése

Tel-Avivból jelentik: Dr. Abraham Granovsky, a Keren Kajemeth igazgatója a sajtó képviselői előtt beszámolt a zsidó földvásárlások újabb alakulásáról és ebből az alkalomból áttekintést nyújtott a zsidó földvásárlási alap négy évtizedes munkásságáról. A Zsidó Nemzeti Alap, amelyet 1901-ben hoztak létre Londonban, jelenleg

525.000 dunam földdel rendelkezik, tehát a palesztinai zsidó földbirtokok harminchét százalékával.

Ezen a területen 151 telep létesült. Ez az összes zsidó falvak hatvan százalékának felel meg. Az alap földterületén 63.000 lélek él. A Keren Kajemeth nagyhorderejű tevékenységet fejtett ki akkor, amikor

három millió fát ültetett el.

Ezek az erdők lehetővé tették nyári üdülőtelepek létesítését, továbbá a fűtőanyag- és építőanyagellátás biztosítását.

Dr. Granovsky megállapította, hogy a Zsidó Nemzeti Alap 1940 február 28-a óta 33.000 dunam földet tudott szerezni. Ekkor lépett ugyanis életbe az új földvásárlási tilalom, amely azonban lehetővé tette, hogy — kivételes engedéllyel — megszerezhetőek legyenek olyan területek, amelyek átvételéről már régebben folytak tárgyalások. A Zsidó Nemzeti Alap az utolsó öt évben eddig kihasználatlan vidékeken is szerzett területeket. Így

nagyon fontos a felsőgalileai szerzemény, mert ott eddig zsidó települések egyáltalán nem voltak.

Most tette közzé évi jelentését a Tel-Avivi Munkásbank: E jelentésből kiderült, hogy a munkáspénztár az utolsó üzletében 502.000 font kölcsönt nyújtott különböző zsidó mezőgazdasági telepeknek. A bank likviditása erősen emelkedett és a részvényesek 4%-os osztalékot kaptak.

Az elmúlt hónapban megjelentek a piacon az olcsó, tömegcikknek szánt elektromos takaréktűzhelyek, amelyeknek gyártására öt zsidó, aki csak tavaly vándorolt be, új gyárat alapított. Egyébként

az év első öt hónapjában 119 zsidó iparvállalat alakult az országban.

Most tették közzé — hogy más térre menjünk — a jeruzsálemi Hadassah-Rothschild Egyetemi Kórház gyermekosztályának a jelentését, amely arról számol be, hogy az elmúlt évben

az egész világon ott volt a legkisebb gyermekhalandóság.

1279 újszülöttről csak 16 halt meg, ami 1.23%-nak felel meg. A világ átlagos gyermekhalandósági száma: 2%.

A jeruzsálemi héber egyetemnek a most bevégző diákszerterben 1259 hallgatója volt.

Az új világháború óta az egyetem tovább fejlődött és négy új épületet adott át rendeltetésének. Dr. Werner Senator, az egyetem gazdasági ügyeinek vezetője, sajtókonferencián mutatta be a Sol. Rosenbloom épületet, amely a humanisztikus fakultáshoz tartozik és amely a pittsburgi Sol. Rosenbloom hagyományából készült. A Zsidó Régiségek Muzeuma szintén megnyitott. Ennek a költségeit a délafrikai Morris Kootcher of Windhocks örökségéből fedezték. Nemrégiben megkezdődhetett az élet az egyetem új, kibővített tornacsarnokában is. A negyedik új egyetemi épület: a rechowothi Mezőgazdasági Intézet, amelyet Aron Aronszohn-ról neveztek el. Ebben az intézetben az oktatáson kívül tudományos kutatás folyik, amelynek az a célja, hogy

megállapítsa a palesztinai mezőgazdaság átszervezésének és intenzívebbé tételének az előfeltételeit.

A jeruzsálemi héber egyetem összes fakultásain jelenleg százharmincöt tanár működik, akiknek sorában sok nemzetközileg fémjelzett név szerepel. Az egyetem nem áll izoláltan és nem folytat, mint némely egyetem teszi, gyakran öncélú tevékenységet, hanem állandóan fenntartja a kapcsolatokat az ország általános életével, amelynek ilymódon egyik legjobb szellemi irányítójává vált. A Szentföldön tehát gyors ütemben folyik a gazdasági és tudományos élet, amelynek menetét nagyon megkönnyíti, hogy az arab és zsidó lakosság belső harmóniája egyre növekszik. Ennek egyik jele az is, hogy az egyik jaffai arab iskola nemrég ünnepélyes keretek között nyitotta meg héber nyelvtanfolyamát, amelynek felavatására egy tel-avivi zsidó hölgyet kértek fel. Az iskola igazgatóinak elhatározását befolyásolta a zsidó nevelőintézetek ama törekvése, hogy a héber iskolákba bevezessék az arab nyelv oktatását.

Debreceni Zsidó Diákinternátus

Nemzetőr-u. 6. T.: 10-70.

Igazgató: dr. Kardos László, a zsidó gimnázium tanára. Vez.-tanár: dr. Gonda László, a zsidó gimnázium tanára.

PROSPEKTUS DÍJTALAN!

EGYEDÜL...

Az egyedüli zsidóvallású képviselő: Bródy Ernő szólalt fel a minap a képviselőházban; az ügyvédjavaslatához szövegezték — a jogegyenlőség eszméjének történelmi perspektívájában tárta fel a magyar zsidóság ujjabb, fájdalmas sérelmét is és beszédének tiszta, bátor és komoly igazságait a maradandó értékelés veszi át a múlt nap krónikájából.

Alapjában egy szenvedő ember beszéde volt ez; egy emberé, aki szenved mint magyar, szenved mint zsidó és szenved mint jogász, amikor a jogegyenlőség-sérelméről vagy sebéről van szó; hiszen egész pályáján a történelmi magyar jogászgéniusz vezette s minden inspirációját a magyar nemzeti jogfejlődésnek mélységesen szabadelvű szelleméből merítette.

„A jogegyenlőség alapján állók és nem fogadhatók el olyan javaslatot, mely származáshoz és valláshoz köti a jogok elvételét vagy megnyirbálását” — így kezdte beszédét Bródy Ernő és érveléseiben mindvégig ezen a vágányon maradt. Magyar jogász beszélt; s magyar jogász-igazságainak fényre semmiben sem tört meg zsidó hűsége által; reámutatva többek közt arra is, hogy mennyien voltak azok a magyar zsidó ügyvédek, akik a világháborúban négy évtájon harcoltak magyar hazájukért s mennyien haltak közülük hősi halált.

★

Amikor Bródy Ernő egy emberöltő előtt, először jelent meg mandátummal kezében, Vázsonyi Vilmos oldalán a képviselőházban, vele egy pártot és tőle jobbra és balra is több zsidóvallású képviselő ült. Egy nagy küzdelem ért akkoriban nyugvópontjára, amely a nemzeti ellenállásban ért csúcspontjára; a harcot, amely mint emlékeztetés, a magyarság nagy nemzeti jogainak érvényesüléséért folyt, a szövetkezett ellenzék vezérlőbizottsága vezette, amelyben Vázsonyi Vilmos is helyet foglalt.

A zsidó képviselő akkor már rég nem volt holmi kortörténelmi szenzáció, hiszen az abszolútizmus összeomlása után, az alkotmány felüldözése után egyre több zsidóvallású képviselőt választottak meg — mégpedig a farkasszemet néző közjogi táborok mindegyikén. Egy ismert régi politikus azt hozta fel egyszer az antiszemitizmus okául, hogy a törvényes recepció és emancipáció megelőzte a közhangulatbeli — de hogy ez mennyire nem így volt, legkésebben illusztrálja az, hogy a választókerületek egész sora már azelőtt is zsidó vallású, vagy zsidó származású politikusokat küldött fel a képviselőházba. Az 1869-i országgyűlésen már nagy szerepet vett Falk Miksa és Wahrmann Mór, mind a kettő a Deák-Andrássy-párt tagja és Wahrmann maga Deák Ferenc ajánlja a választók bizalmába. Az 1872-s képviselőházban tűnik fel — még pedig a balközépen — Chorin Ferenc; egy évtized múlva Neményi Ambrus alakja jelenik meg a parlamenti életben, aki másfél évtizeden át a pénzügyi bizottság előadója. Nem követhetjük nyomon az időkbefutta, régi választások zsidó vo-

natkozásait, annál kevésbé, mert mint zsidó vonatkozások alig is szerepeltek. A zsidó politikusok, nem mint zsidó politikusok választottak meg, hanem mint a magyar — többnyire közjogi — párttagjai, akik többé-kevésbé közel álltak pártvezérükhöz és valóban gyökereik, sőt mély gyökereik volt, nemcsak a kerületben, hanem az egész magyar közvéleményben. Ismételjük, valamennyi pártban. Volt ugyan a régi Magyarországon egy szállóige, hogy a zsidó mind kormánypárti és 67-es mameluk; ezzel szemben a helyzet az volt, hogy a függetlenségi és 48-as párt életében kiemelkedő pozícióval, tekintéllyel és népszerűséggel szerepeltek zsidó politikusok. Helff Ignác, aki Eötvös Károly, Ugron Gábor és Herman Ottó mellett a függetlenségi párt vezérszónoka volt, a halhatatlan száműzöttnek: Kossuth Lajosnak is meghitt embere, az Iratok óriásművének összeállításában is segítségére volt; a turini remete és fia, Ferenc ezt az „Iratok” több kötetének előszavában ünnepélyesen szép szavakkal ki is fejezték. Kossuth Lajos ajánlotta a miskolci választók bizalmába: Mezei Ernőt, aki korának egyik legremekőbb függetlenségi publicistája; a későbbi ciklusokban Kossuth Ferenc egyik bizalmas újságírója: Szatmári Mór is mandátumhoz jutott. A gazdasági élet akkori számos zsidóvallású vezetőembere, tevékenykedik a parlament közgazdasági törvényhozásában, amely roppant lendületet visz be az egész magyar közgazdasági fejlődésbe; mellettük több zsidó jogász vesz részt ebben a korszakalkotó munkában, köztük például Neumann Ármin. A legjellemzőbb korrészlet azonban e téren az, hogy a világháború előtt színmagyar városok egész sora zsidó vallású képviselőt küldött fel a Házba, mint például Szentes: Molnár Jenőt, Debrecen, a kálmánista Róma több cikluson át is Bakonyi Samut; a világháború utolsó évében Szeged egyik mandátumával jön a házba a szegedi közélet egyik régi nagy tekintélye: Rósa Izso. De nemcsak városok: színmagyar vidéki kerületek is. Színmagyar, szabolicsmegyei kerületi képviselő a valóban államférfiu Vadász Lipót, Tisza István kormányának igazságügyi államtitkára. A szabadelvű pártban több újságíró is meghódítja egy-egy választókerület bizalmát, egyik budai kerületben: Vészi József; a függetlenségi párt zsidóvallású képviselői közt főleg jogi és különösen közjogi kérdésekben Visontai Soma és Kelemen Samu vett részt nagy hatással a vitákban.

Az első képviselő, aki nem a 48 vagy 67 programjával indul harcba: Vázsonyi Vilmos; a parlamentben csakhamar meghódítja ellenfeleit is. Pályafutása, amely ma már mesészerűen hat, a történelemé. Ő körülötte zúgtak a legszenvedélyesebb küzdelmek és talán ő az, akivel szemben már a zsidókérdést is exponálják — annyiban is méltatlanul, mert nemegyszer mondta el, hogy városházi és nagy politikai küzdelmeiben akárhányszor — zsidókkal találta magát legeléesebben szemben.

Miként ítéltek róla legnagyobb

kortársai? Gróf Tisza István a legsúlyosabb választójogi hadjáratok között, 1918 március 18-án így nyilatkozott:

„A t. igazságügyminiszter urban, a radikalizmusig menő szabadságszeretetet és a szabadelvű haladás iránti szeretet nagyon erős nemzeti érzéssel egyesül, ezt az igazságügyminiszter ur nem tagadta meg egész politikai karrierje alatt”.

A kor másik nagy politikai hőse, gróf Andrássy Gyula, már mint a keresztény párt elnöke 1921 május 31-én a nemzetgyűlésen így beszélt:

„Vázsonyi t. képviselő urról elismerem, hogy a legnagyobb hazafias bátorsággal küzdött a veszély perceiben a nemzeti irányzat mellett és így küzd és küzdött a felfordulás ellen. Akkor, mikor itt felforgató irányzatok voltak, ő a helyén maradt, kiállt a bástyára és felvette a küzdelmet”.

Mint Vázsonyi pártjának tagjai vettek részt a háború előtti — és részben a világháború alatti — parlamenti élet küzdelmeiben Pető Sándor, Leitner Adolf és Bródy Ernő.

Azóta évtizedek teltek el és most Bródy Ernő öszbeborult fejjel, mint liberalis: nehányadmagával, mint zsidó: egymagában maradt hirdetője ennek a világnak; egy világ omlott össze körülötte és most álmoként legelőtte a magyar zsidók jogegyenlősége, miután két nemzedék életében alkotó és hatalmas valóság volt az, amely annyi értékkel gyarapította az egész magyar nemzetet.

„Már külön viharokat is láttam” — mondta —, mikor a szélsőbaloldali szélsőjobboldali viharzó közbeszólásai repdestek körülötte, amelvekből élesen csattant ki az is, hogy: „zsidót nem hallgatunk meg”. Nagyobb vihart bizonyára látott, de hasonló vihart, mint zsidó, nem látott annál, amely immár esztendőket rázza, döngeti szakadatlanul korszakok mestergerendáit.

★

Az egyedüli zsidó képviselő... Mint valami fantasztikus menet vonul el képzeletünkben a régi és régibb zsidó képviselők sora, akik életükben is és emlékekben is elvegyültek a magyarsággal, az emancipáció korának előfutárai és eredményei. Névsoruk, amelyben korszakok találkoznak, nem egyszerűen valami zsidó karrieralbum utmutatója, de utmutatója egy egész korszaknak, amelyben a magyar zsidók különböző pártokon és egyforma hazaszeretettel szolgálták ugyanazt a nagy célt: a magyarság nagyságát és felvirágozását. Vitáikban — ha egymással szemben álltak — sohasem volt a harci kérdés, hogy ki a jobb zsidó, hanem mindig az, hogy ki az igazabb magyar. Ma már letejt az a világ, közjogi harcaival és minden más csatájával, hatvanheteseivel és negyvennyolcásaival. De a történetíró bizonyára meg fogja állapítani, hogy a magyar zsidó a fórumon, a közéletben sem volt méltatlan a bizalomra, amelyet valamikor Kossuth Lajos és Deák Ferenc kértek számára. És a zsidóságnak mai temérdek gondja és bánata közt — s mikor csak egyetlen zsidóvallású képviselő van a képviselőházban — ez egyik vigasza s talán reménysége is.

OLVASSUK A BIBLIÁT!

Nem először írunk az IMIT új bibliafordításáról, de nem írhatunk róla eleget. Nem néhány hét, vagy hónap eseménye ez, hanem egy kor magyar zsidó életének hatalmas szellemi eseménye. Az új bibliafordítást ismételtelen méltattuk, a ragyogóan tiszta magyar fordítás mellett ott van a héber szöveg és végigkíséri a kommentárok sora, amelyek egyszerűségükben, közvetlenségükben és világosságukban sem veszítenek tudományos értékük rendkívüli jelentőségéből. Nem szólam, hogy az IMIT, a magyar zsidó kulturális életnek ez a nemes és nagyszerű tényezője, hivatása magaslatára emelkedett az új bibliafordítással; meggyőződésünk, hogy a magyar zsidó közönség is hivatása magaslatára emelkedik az új bibliakiadás jelentőségének átérzésével, felkarolásával és méltó támogatásával.

Nincs zsidó otthon, amely nélkülözhetné ezt a művet, mint vigaszt, tanítást és utmutatást. A biblia a zsidók számára — mint az egész civilizált világ számára is — több, mint könyv. Mint a Könyvek Könyve, ősi mulijában is: az élet örök és eleven, sugárzó energiaforrása. Az IMIT átértékelte a kor követelményeit, amikor a magyar zsidók életét megajándékozta az új bibliafordítással; kétségtelen, hogy a magyar zsidó közönség átérzi azokat a mély inspirációkat, amely az új bibliafordítás ünnepélyes kezdeményezésével az IMIT-et vezették és szíve mélyéig átérzi, hogy az IMIT ügye, az új bibliafordítás ügye: mennyire az ő lelki ügye is.

★

Az új bibliafordítás első három kötele megrendelhető az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat-nál (IMIT), Röck Szilárd-utca 26. Ára 24 pengő.

— Hitoktató rabbiválasztás. A Tatai Izraelita Hitközség képviselőtestülete június hó 15-én megtartott közgyűlésén az anyakönyvvezetőrabbi állás mellett rendszeresített hitoktatórabbi állást szervezett, melyre a hitközségnél 1941 február óta helyettesként működő dr. Rosenthal László okleveles rabbit egyhangulag megválasztotta.

Winkler orth. kóser Penzió

Balatonszárszó

Közvetlen az állomás és strand mellett Kényelmes szobák. Kítűnő békebeli ellátás.

Volt FABINYI-PENZIÓ

BALATONLELLE.

Jelenlegi tulajdonos Breuer. — 56 hideg-meleg folyóvízes szoba, teljes komfort zene, tánc. Budapesti iroda: VI. Munkácsy-u. 5-7. Tel.: 427-334 Értekezés délelőtt 10-től délután 5-ig.

ÖREGNEK, BETEGNEK

Legjobb, legolcsóbb elhelyezése az Otthon-szanatóriumban XIV. Gizella-ut 36. Telefon: 496-726.

A Svábhegy DÉLI LEJŐJÉN

a Krausz-féle orth. kóser penzióban. Kázmér-út 6. (50-es villamos végállomásánál) kítűnően üdülhet. Telefon: 165-319.

Izraelita leányinternátus

G. Kurtag Piroška okl. középiskolai tanárnő vezetése alatt. (Veres Pálné-utca 14.) (Telefon: 181-099.) Bentlakás. Fél bentlakás. Nyelvek. Zene. Torna. Korrepetálás.

ÚJ VEZETÉS ALATT, teljesen átalakítva működik a

BUDAPESTI SZANATÓRIUM

(Jávor-utca 11/B.) Nyugodt környezet. — Elsőrangú ellátás. — Méltányos árak.

Frey Kálmán temetése

Vasárnap délután temették el a rákoskeresztúri izraelita temető halottasházából Frey Kálmán m. kir. kormányfőtanácsost, a tőzsde volt alelnökét, a Pesti Izraelita Hitközség másfél évtizeden át volt elöljáróját és képviselőtestületének disztagját. Frey Kálmánt a köznek és felekezetének szentelt munkás élete 79. évében ragadta el a halál. A fővárosi társadalmi és az ország gazdasági életének egyik legtisztéletreméltóbb nemes egyénisége és vezető tényezője volt, aki ernyedetlen ügybuzgalommal és fáradhatatlan lelkesedéssel munkálkodott a közélet, a hitélet és a gazdasági élet terén. Mint a Budapesti Áru- és Értéktőzsde alelnöke és tanácsosa, hosszú évtizedeken keresztül irányítója és munkása volt a magyar gazdasági élet e nagyfontosságú ágazatának és ebbeli működésében mindenkor a köz iránt érzett önzetlen szeretet vezette. Huszonegy éven át volt elnöke a tőzsde segítőegyesületének is és e munkakörében is mély szociális szeretettel foglalkozott karitársai ügyével. De külön is ki kell emelnünk felekezeti életünkben tanúsított áldozatos munkásságát. Mint az intézményügyi osztály elöljárója, hervadhatatlan érdemeket szerzett a hitközség kórházainak ujjaépítése, mintaszerű és korszerű fejlesztése terén.

Temetésén méltó módon mutatkozott meg az elvesztése felett érzett fájdalom és a részvét. Szűkebb családja tagjai, özvegyén, fián és menyén kívül a tisztelők és barátok nagy serege gyűlekezett a ravatal köré. Ott volt a tőzsde elnöksége, a Pesti Izraelita Hitközség és a Chevra Kadisa elöljárósága s a képviselőtestület tagjai is igen nagy számban. Abrahamsohn főkéntor gyászéneke után dr. Groszmann Zsigmond rabbi bucsuztatta szívhezszóló szavakkal. A Pesti Izraelita Hitközség nevében

STERN SAMU

udvari tanácsos, elnök mondott mély hatást keltett bucsubeszédet.

— A szomorúságból — mondotta a többek között —, amely a fővárosi társadalmát és közgazdasági életét e nemes egyéniség elmúltával gyászba borítja, hadd kérjük ki elsőnek részünket mi: a magyar izraelita hitfelekezet, a Pesti Izraelita Hitközség, amely Frey Kálmánban ama jeleseink egyikét veszítette, akire önrizzettel hivatkozhatunk, amikor létjogunkat számonkérjük e hazában, amelyért élünk, dolgozunk és amelyért nemzedékeken át az egész nemzet javára szolgáló áldásos munkát végeztünk.

Miután lelkes szavakkal méltatta Frey Kálmánnak a felekezeti életben szerzett megbecsülhetetlen érdemeit, Stern Samu elnök így folytatta:

— De nemcsak az alkotó munkaerőt veszítettük el Frey Kálmánban — barátot veszítettünk Benne, a hűség mintaképét — férfit veszítettünk Benne, a gerinces és öntudat példaadóját, aki szálegyenes alakjával kimagasodva közülünk, szimbólikusan is jelezte, hogyan kell megállni hajthatatlanul és megtörhetetlenül az évek és idők háborgó viharában — hogyan kell elviselni az egyéni csapásokat is, meg nem roppanva sem hitben, sem kitartásban e csapások sulya alatt — hogyan kell menni előre, meg nem görnyedve és meg nem hajlítva derekunkat a mindannyiunkat lesújtó, kegyetlen sors ádáz ostromában. S menni előre: kifeszült mellet, felfelé tekintő szemmel, derűs homlokkal, egyenesen az igazaknak és jóknak útján, amely az igazság diadalához végül biztosan elvezet.

— Ezt az utat jártad Te, nemes Barátunk, életed útján, mely épp úgy gazdag volt szép-

ben és jóban, mint küzdelmekben és megpróbáltatásokban. És példát adott abban is, miként kell megpróbáltatásaink között megteríteni Istenünkhöz és miként lehet a vallásosság tiszta forrásából enyhülést merítenünk minden földi baj ellen.

A nagyhatású bucsuztató után Politzer Sándor a tőzsde volt alelnökét bucsuztatta Frey Kálmánban a tőzsde elnöksége és a tőzsde tanácsa nevében, kiemelve az elhunyt sokévtizedes munkásságának hervadhatatlan érdemeit. A pályatársak nevében Steiner Marcell tőzsdetanácsos méltatta az elhunytat, mint a korrekt kereskedő mintaképét. Dr. Boda Ernő kormányfőtanácsos, elnökhelyettes a régi Lipótvárosi Egyesült Polgári Körben tömörült barátok nevében vett meghatott bucsut Frey Kálmántól, végül Zinsenheimer Zsigmond a tőzsdetagok segítőegyesülete nevében, amelynek az elhunyt 21 éven át elnöke volt, mondott bucsubeszédet. A szertartás és a gyászbeszéd végzetével Frey Kálmánt örök nyugalomra helyezték a világháborúban hősi halált halt fia mellé.

A debreceni statusquo-ante izr. anyahitközség az OMZSA szolgálatában

Megemlékeztünk a debreceni OMZSAnap átütő sikeréről. Ennek visszhangjaként közöljük a debreceni statusquo-ante anyahitközségnek az OMZSA ügyvezetőjéhez intézett köszönőlevelét:

„Elnökségünk és Elöljáróságunk nevében is hálásan megköszönjük, hogy Nagyságod a f. hó 22-én megtartott istentiszteletünknek fényét megjelenésével emelni volt kegyes.

Öszinte testvéri hálától és jóleső érzéstől áthatva, volt szerencsénk újból megállapíthatni, hogy a magyar zsidó közélet kimagasló vezéralakjai hivatásuk magaslatán állnak, mert fáradságot és költséget nem kímélve, szívüket és eszüket is minden fenntartás nélkül a hazafias zsidó közügy szolgálatának ajándékozzák. A sors csapásaitól sujtott magyar Izrael támogatására és megsegítésére önzetlenül és hatékonyan vívják harcaikat azzal az emberi gyarlósággal szemben, mely az elesett és segítségért jajveszékélő testvéreknek kárára a kezeket önzésből lekötöti.

Köszönet és hála azokért a vallásos szép beszédekért, melyeknek kisugárzó melegségével a szinte fagyponthoz megdermedt szíveket a jótékonyág gyakorlásának kötelességtudásába olvasztották és ezzel helyzetünket a hitközségi élet irányításában is könnyebbé tették.

A Mindenható áldása kísérje e vezérek minden megmozdulását és találják fel a lelki örömeiket abban a hön óhajtott eredményben, mely az elesett hittestvérek nyomasztó életét elviselhetővé teszi.

Rongyaiból szőnyeget

észit EHRENFELDNE, VI., Izabella u. 67. sz. Telefon: 311-408. Legpraktikusabb ajándék

ORTH. KÓSER KONYHA

Budapest, VII., Garay-tér 17. Tel.: 229-423. A régi jóbíró hévízfürdői MANDEL vendéglő vezetőjével. Izsák és változatos ebédet mérsékelt áron házhoz szállít.

Ki peticionált?

A pesti hitközség választásai hetek előtt lezajlottak. Mint ismeretes és emlékezetes, óriási többség szankcionálta a vezető politikáját. Az ellenzék törpe kisebbségnek bizonyult. A választás a legtisztább alkotmányos eszközökkel folyt le. Mindenki fellelegzett, hogy most már vége lesz a belső háboruságnak s hogy ismét helyreáll a béke a felekezeten, ellenségeinknek pedig nem lesz többé témájuk a gunyolódásra.

Igen ám, csakhogy Dénes Lajos nyug. tankerületi főigazgató ur nem tette le a jegyvert. Hiába vonult fel ezer és ezer ember a választáson, hiába mondotta ki a választók óriási többsége, hogy az ellenzékben nem bizik: Dénes főigazgató urat nem lehet meggyőzni. Ő tovább viszi a harcot. Másodmagával petíciót nyújtott be a pesti hitközségi választás ellen. Most aztán jöhetnek a petíció ügyében a bírósági tárgyalások, herce-hurcák és ismét jöhet a zsidó ügy kivívása a fórum nyilvánossága elé. Nem kell belső béke a zsidóságban, nem kell csend és nyugalom. Dénes Lajos nem akarja

Nem szeretünk senkinek a magánéletébe beleszólni és most is csak egész mellékesen jegyezzük meg, hogy Dénes Lajos nyug. tankerületi főigazgató ur egyben a Pesti Izraelita Nőegylet főtitkára is. Ez a nőegylet sokszáz pesti urhölgy szövetségese és összefogása a zsidó jólékonyság szolgálatában. Nem tudjuk elképzelni, hogy ezek a hölgyek helyeselnék azt, hogy az ő főtitkáruk petíciót nyújt be — az ő férjeik ellen. Mert Dénes Lajos a pesti hitközség vezetőit, tagjait támadja, annak a békéjét akarja megbontani. Nagyon megkérjük a Pesti Izraelita Nőegylet derék hölgyeit, legyenek szívesek megmagyarázni Dénes Lajos urnak, hogy az, amit ő tesz, összeférhetetlen a nőegylet főtitkári állásával. A mi szerény véleményünk szerint ugyanis kétségtelenül — az...

BALKÁNYI KÁLMÁN

Mint az OMKE legutóbbi igazgatósági ülésének a kommunikéje közölte a nyilvánossággal: Balkányi Kálmán, a magyar kereskedelem e nagymultu és köztiszteltben álló harcosa, lemondott az OMKE igazgatói állásáról. A napisajtó egy része már meleg hangon méltatta a távozó igazgatót és rámutatott annak nagy gazdasági érdemeire. Mi azonban úgy érezzük, hogy a magyar zsidóság részéről is el kell hangzania néhány egyszerű, közvetlen mondatnak — olyan egyszerűnek és közvetlennek, mint amilyen szerény és puritán Balkányi Kálmán egész lénye, amely árasztja magából a nyugalmat és a derűt.

Balkányi Kálmán régi, mélygyökerű debreceni családból származik; édesapja az ottani hitközség elnöke volt és laikus, vallásos szellemben nevelte fát. A nemzeti függetlenségi gondolat és a zsidó hit: ez a két pillér biztosította Balkányi Kálmán világnézeti és lelki egyensúlyát. A nemzet megerősödéséért küzdött akkor is, amikor tollal, szóval, munkával igyekezett előmozdítani egy

erős kereskedőtársadalom kifejlődését. Tisztában volt azzal, hogy a nemzeti jólét egyik leglényegesebb előfeltétele: a gazdag és szabad kereskedelem.

1908-ban került mint titkár az OMKE-hez. Harminchárom esztendő telt el az OMKE élén. 1918-tól kezdve mint ügyvezető-igazgató állott Sándor Pálnak, az akkori elnöknek az oldalán. Sándor Pál és Balkányi Kálmán együtt vívták nagy harcaikat az 1920-as esztendő kereskedelemellenes légkörében. Balkányi Kálmán, aki hivatalos szakértőként szerepelt az 1922-es genoui és az 1923-as genfi gazdasági konferenciákon, hosszú évekig tagja volt a főváros törvényhatóságának is. Emlékeztetések maradnak

azok a beszédei, amelyek kérésselhetetlen és cáfolhatatlan logikával szálltak szembe a monopóliumokkal és „egykéz”-kiváltságokkal. Főszerkesztője volt az OMKE hetilapnak és cikkírója több napilapnak. Tanulmányait és cikkeit Arcok, harcok, kudarcok címmel adta ki a huszonöt éves közéleti működése alkalmával alakult bizottság, amelynek elnökségét Hegedűs Lóránt vállalta el.

Balkányi Kálmán vezetés szerepét játszik a budai zsidóság életében és azt reméljük, hogy ezentul — sok gondtól, fellelőstől megszabadulva — többet foglalkozhat majd felekezetünk ügyeivel, problémáival. Az olyan emberekre, mint Balkányi Kálmán, szükség van a gáton.

Levél a szerkesztőhöz

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Mint közvetlen érdekelt fél, fokozott érdeklődéssel és örömmel olvastam azt az emelkedett, gyönyörű beszédet, melyet Bródy Ernő képviselő ur, illusztris ügyvéd-kartársunk, válaszolt azokra a támadásokra, melyek a zsidóvallásu magyar ügyvédek a képviselőházban érték. Különösen megkapott a beszédnek az a része, melyben a zsidó ügyvédeknek a hazával szemben teljesített véréldozatát igazolta számszerűen. A Budapesti Ügyvédi Kamarában évről-évre ünnepséget rendeznek a hősi halált halt ügyvédek emlékére és ezeken az ünnepségeken mindig felemelő érzés töltötte el lelkeimet, ha rátekinttem arra a márványtáblára, melyen aranybetűkkel ékeskedik a mi el nem muló hazaszeretetünk bizonyítéka.

De a zsidóhitű magyar ügyvéd nemcsak a világháborúban tette meg kötelességét hazájával szemben. A breszt-litovszki békekötés alkalmával Vázsonyi Vilmos volt az első, aki — mint igazságügyminiszter — felhívta a magyar közvélemény figyelmét a bolsevista veszedelmre. Utána Fábion Béla, a hadifogságból hazatérve, elsőnek tartott sorozatos felvilágosító előadásokat a kommunizmus pusztításairól. Mikor a bolsevizmus réme mégis az országra szakadt, akkor Baracs Marcell önfeláldozó védelme mentette meg a hazafiak százait a vörösök golyójától és bitójától. 1919 augusztus 22-én a Budapesti Ügyvédi Kamarához beadvány érkezett, mely a következőket tartalmazta:

A Tanácskormány ideje alatt elítelt ellenforradalmárok nevében hálás szeretettel hozzuk az Ügyvédi Kamara tek. Elnökségének b. tudomására, miszerint dr. Baracs Marcell ügyvéd ur bennünket a Vésztörvénytörvény előtt teljesen önzetlenül, minden jutalom nélkül védett; elítéltetésünk után mindent elkövetett, hogy a Vésztörvénytörvények ítélte végre ne hajtassék. Baracs Marcell ügyvéd urnak önzetlen, hazafias, bátor védel-

méért, valamint mély érzésből fakadó felebaráti szeretetért hálás köszönetünket fejezzük ki.

Bartha László, őrnagy,
Softics Jenő, tüzérkapitány,
Osváth Zoltán.

Baracs Marcell elárvult ügyvédi irodájában még ma is megvannak a Vésztörvénytörvények tárgyalásairól készült gyorsírói feljegyzések. Akkori védenői sorában a következő érdekes neveket látjuk: Bárány Perényi Zsigmond koronaőr, Bartha őrnagy, Mildner és Lemberkovics századosok, Ulain Ferenc, Krisztics Sándor, Altenburger Gyula, Fangler Béla, Weiss István, Szörtsey József, Velcsó György orvostanhallgató (később dr. Bánsághy György országgyűlési képviselő), Borsody László vivőmester, Gyenes Antal plébános, Kunder Antal ludovikás (később miniszter, akkor 19 éves), a rendőrség ellenforradalmárai közül: Egrý Péter Pál, Olasz Andor, Bialoszkurszky Antal.

Hálás védenői sorából temetésén, mely a Budapesti Ügyvédi Kamara nagytermében folyt le, báró Perényi Zsigmond koronaőr bucsuztatta Baracs Marcellt.

A Budapesti Ügyvédi Kamarán a zsidótörvény folytán szükségessé vált igazolási eljárás során tűnt ki, hogy a kommun alatt Gál Jenő is tagja volt egy hazafias összeesküvő társaságnak, melyet a magyar társadalom kiválóságai vezettek.

De ott láttuk a zsidóhitű magyar ügyvédek az ország területi integritásáért folytatott küzdelemben, a Reviziós Liga vezetőségében is, ahol dr. Dési Géza védelmezte a magyarság történelmi jogait.

A zsidóhitű magyar ügyvéd multjából kiragadott ez a néhány adat is igazolja, hogy dr. Bródy Ernő igaz ügyet védett, amikor a képviselőházban is hangot adott annak, hogy a magyar zsidó ügyvéd mindenkor megtette kötelességét hazája iránt.

Egy ügyvéd

Zsemlye- és kétszersült-egy

beváltó hely: Engländer-sütőde, VIII. ker., Karpfenstein-utca 1. Fiók: Népszínház-utca 22

EVETT MAR

növényhust?

A Pesti Orth. Izraelita Hitközség rabbinitusi hivatalának ellenőrzése mellett készült kóser dr.

Magas tápértékű tökéletes húspótló 10 dkg. 4 személyre elég. Kapható: Fratelli, Piumei üzletek és fűszer-csemege keresk. és Növény Tápszerüzem, VII. kerület, Huszár utca 10. szám. Ízlelje meg a Kossuth-utcai Prestó-ban.

Szivárvány

Írta: FENYŐ LÁSZLÓ

Lesz egyszer ébredésem nékem is,
vad zöldben ég majd a reggeli
pára:

zöld koszorú a hegynék
homlokán —

dúdolva ébredek a szabadságra.

Egy zápor adja majd ki gyermekes
örömét, tapsol és mellemre ráhull
és szivárványt felejt a táj felett,
hálája hét színét, szép búcsúzásul.

Az lesz az én időm, a bujdosás
letelt, ó, az lesz, az a magas ég —
ölelésébe végkép befogad
a reggel, ez a nagy Testvérség!

— Szabolcsi Miksa emléke a Hősök templomában. A Pesti Izraelita Hitközség vasárnap este néhai Szabolcsi Miksa szerkesztő halálozási évfordulóján emlékestet tartott a Hősök templomában. A Pesti Hitközséget dr. Dési Géza kormányfőtanácsos és dr. Csörgő Hugó főjegyző, a Pesti Szentegyletet dr. Endrei Henrik igazgató, az Izraelita Magyar Tudományos Társulatot Wertheimer Adolf elnök, a dohányutcai templom előljárói karát Haász Árpád előljáró képviselte. Az emlékművest dr. Dési Géza gyújtotta meg, majd dr. Hevesi Ferenc pesti rabbi tartotta meg megkapóan szép emlékbeszédét Szabolcsi Miksáról. Felújította azoknak a küzdelmeknek emlékét, melyeket Szabolcsi Miksa három évtizeden keresztül a magyar zsidóságot annyi sikerrel és odaadással folytatott és rámutatott arra, hogy a mai nehéz korszakban olyan nagyoknak sarkkövei, mint Szabolcsi Miksa, jelzik a magyar zsidóság utjelző köveit és adják meg továbbra is a programot: *hűség a magyar hazához, hűség az ősi zsidó hithez!* Abrahamsohn Manó főkanttor megrázó művészi El mólé rachamim imája fejezte be a szép emlékünnepet.

Pályázati jutalom. Dr. Fábrián Béla, a pesti izr. hitközség előljárója az 1940–41. tanévre a Vallások Körök VI., VII., VIII. osztályú tagjai részére „A zsidó hősiesség és kötelességteljesítés története a bibliai kortól napjainkig” címen irodalmi pályázatot hirdetett. Hét pályamű érkezett be. Ezek közül egy terjedelménél fogva nem felelt meg a feltételeknek, a többiről pedig a bírálóbizottság, melynek tagjai dr. Rosenák Miksa, dr. Fábrián Béla, dr. Kohn Zoltán, dr. Komlós Aladár és dr. Molnár Ernő voltak, megállapította, hogy nagy szorgalommal és igyekezettel készültek ugyan, de a magasabb irodalmi igénynek nem felelnek meg. Ezért a bírálóbizottság úgy határozott, hogy a hat munka szerzőit buzgalom elismeréseképpen 50–50 pengővel jutalmazza. A jutalmakat július 6-án, délután 11 órakor osztják ki a Pesti Izr. Hitközség vallásoktatási ügyosztályán. (VII., Sip-u. 12., III. 50.)

Az Orsz. Izr. Tanítóegyesület nyári hitoktatási továbbképző tanfolyama

Az Országos Izr. Tanítóegyesület ezidén is megrendezi a múlt évben nagy sikerrel végződött nyári tanfolyamát július hó 1. és 11-e között az ország zsidó tanítósa és tanársága részére VII., Wesselényi-utca 44. alatt. A tanfolyam előadói és előadásai a következők:

Benoschofsky Ilona: Értelem-, képességvizsgálat, pályaválasztás. Billes Ármin: Zsidó geográfusok és felfedezők. Danziger Zsigmond: A korszerű zsidó iskola. Ehrenfeld Arthur: Héber nyelvtanfolyam kezdők részére. Eisdörfer Irén: Héber nyelvtanfolyam haladók részére. Dr. Frenkel Bernát: Példák a Biblia-magyarázat köréből. Dr. Fuchs D. Rafael: Adminisztrációs munka a középiskolában. Dr. Grossmann Zsigmond: Képek a hitoktatás történetéből. Dr. Grözinger M. József: A zsidó középiskolák hitoktatási tanterve. Grünwald Fülöp: Vázlatok a zsidó történelmi és földrajzi segédkönyvből. Dr. Hahn István: Tárgykoncentráció a hitoktatásban. Dr. Heller Bernát: Prófétáink. Kanizsai Dezső: A foglalkozás gyermekről. Dr. Kálmán Ödön: Tanítás és templom. Dr. Kohn Zoltán: A bibliai csodák és a tudomány. Dr. Komlós Aladár: A magyar zsidó tudomány virágkora. Dr. Láczer István: Nyelvtanulási tanító nélkül. Löwy Andor: A nyolcosztályos elemi iskola zsidó vonatkozásban. Dr. Munkácsi Ernő: A hitközségi hitoktatók, tanítók, tanárok jogi helyzete. Neuländer Zoltán: Héber énektanítási anyag. Dr. Rosenblum Manó: Iskolán kívüli vallások nevelés. Dr. Sebestyén József: Vallások ünnepélyek anyaga. Dr. Szabó Ödön: A héber nyelvtanítási anyaga és módszere. Dr. Szemere Samu: A zsidó középiskola sajátos feladatai. Dr. Turóci-Trostler József: Újabb irányok az irodalomtörténeti kutatásban. Wachsberger Mózes: Héber nyelvtanfolyam haladók részére. Megnyitót mond dr. Rosenák Miksa.

A kitiűnőnek ígérkező előadásorozatot korszerűen egészíti ki az a testnevelési gyakorlati oktatás és bemutatás, amelyben Dückstein Zoltán, a zsidó gimnázium tanára, a VAC sportigazgatója, minden sportág elismert szakértője fogja részesíteni a tanfolyam hallgatóit naponta 6–8-ig a zsidó gimnáziumban.

— Az OMZSA-gyűrű akezőjének sikere a vidéken. Megható az a lelkesedés és megértés, amellyel a hitközségek legnagyobb része az OMZSA családvédelmi gyűrűakciót magáévá tette. Az OMZSA felkérésére a segítés nemes munkájából minden hitközség, iskola és nőegylet egyformán kivette részét és csak igen csekély azoknak a hitközségeknek, iskoláknak és nőegyleteknek a száma, amelyek eddig — bizonyára adminisztratív okokból — a gyűrűakció terén kifejtett munkásságuk eredményéről az OMZSA-t még nem értesítették. Dícsérőleg kell kiemelni a szombathelyi, ceglédi, pécsi, tapolcai, jászberényi, érsekújvári, nagykanizsai, losonci, bajai, zalaegerszegi hitközségeket, a gyöngyösi statusquo hitközséget, a nagyváradi orth. izr. gimnáziumot, a galántai, szegedi, kisvárdai, érsekújvári neológ és orth., a balassagyarmati és hógyszéi izr. elemi iskolákat, a sátoraljaújhegyi, nagykovácsi, győri, székesfehérvári, miskolci és nagyszalontai nőegyleteket az OMZSA-gyűrűakció érdekében kifejtett különösen sikeres tevékenységükért.

— Az OMZSA köszönete egy érettségizett diáknak. Révész György diák kitüntetéssel lette le az érettségit s ebből az alkalomból 25 pengő tanulmányi segítyt kapott. Ezt az összeget Révész György felajánlotta az OMZSA-nak. Nemes szívre valló cselekedetért dr. Ribáry Géza az OMZSA nevében meglehangú köszönőlevelet intézett hozzá.

— Fodor Aladár halála. Fodor Aladár, a Pesti Izraelita Hitközség fiúarvázának igazgatója az elmúlt héten 56 éves korában váratlanul meghalt. A megboldogult évtizedek töltött a magyar oktatásügy nemes szolgálatában, majd másfél évtized óta mint az alapítványi fiúarváz igazgatója kiváló pedagógiai képességeivel, kötelességtudásával és odaadó lelkiismeretességével szerezte meg fellebbvalói, kartársai megbecsülését és növendékei szeretetét. Temetése nagy részvétel mellett folyt le pénteken a budafoki izr. temetőben.

— Egy zsidó színész bucsuztatása. Az új kolozsvári igazgató nem szerződtette a kolozsvári Magyar Színház tagjai sorába a zsidó Kovács Györgyöt, a színház egyik legkiválóbb tagját, aki Zilahy Lajos Hazajáró lélekében bucsuzott régi publikumától. A bucsustról az „Ellenzék”, az Erdélyi Párt hivatalos lapja, többek között a következőket írja: „A közönség, amelynek soraiban Kolozsvár legelőkelőbb társadalmi rétegei is igen nagyszámmal jelentek meg, a legjobboldali körök tüntető tapsaival együtt nemcsak azt a művészi teljesítményt köszönte meg Kovács Györgynek, amelyet kilenc esztendőn át a román uralom legkeserűbb éveiben a magyar szó és kultúra terjesztésében végezt, hanem — éppen a legjobboldalibb tapsok — elsősorban azt a kemény és meg nem alkuvó kiállást igyekeztek a bucsu perceiben meghálálni, amellyel Kovács György a román elnyomatással szembeállt. A kolozsvári közönség nem felejtette el Kovács Györgynek azt a viselkedését, mellyel a Magyar Színház együttesét dorongokkal megtámadó tüntető román csőcselékkel vakmerően szembeállt, amikor fiatal színészkedésének minden vagyonát: táskáit, ruháit a támadók a robogó vonatból kidobták...”

— A szombathelyi Collegium Musicum budapesti sikere. Legutóbbi számunkban beszámoltunk arról a nagysikerű előadásról, amelyen az OMIKE Művészakció a dohányutcai templomban bemutatta Händel „Juda Makkabi” című oratóriumát. A tudósítás azonban nem méltatta eléggé azt a tényt, hogy az előadás sikerében döntő része volt a szombathelyi Collegium Musicum 80 tagu ének-közreműködésének. Gábor Albert karigazgató betanításában az énekkar művészi tökéletességgel tolmácsolta a mű csodálatos szépségű, színes és cselekményt hűségesen kíséző karénekreszeit. A szombathelyi énekegyüttes közreműködése, kiegészítve az OMIKE énekkarával, nagyban fokozta azt az áhítatot, amelyet az előadásnak a templomi keret nyújtott. A szombathelyi Collegium Musicum, mely eddig is nagy sikereket mutatott fel, büszke lehet erre a pesti bemutatkozására.

Haskó 222-223
mémők címoz

A férfiak már megállapították, hogy a számos
borotválkozási lehetőség közül a

Williams

borotvaszappan
(SHAVING-STICK)
pillanatok alatt dúsán habzik

Még a legborostásabb arcból is kismul tőle

Kapható szaküzletekben.

Bródy Ernő a magyar zsidó ügyvédekről

Dr. Bródy Ernő országgyűlési képviselő a képviselőház június 27-i ülésén elmondott nagyszabású beszédében a 202-ik ülés képviselőházi naplója szerint — többek között — a következőket mondotta:

...Mint zsidó és mint ügyvéd, szégyeltem volna önmagam előtt és nem láttam volna célját életemnek, ha e javaslat tárgyalása alkalmával nem szólaltam volna fel. Kérem, engedjék meg nekem ezt az egyetlen szubjektív megjegyzést. (Rassay Károly: Ezt a férfias becsület kívánja!)

Most pedig rátérek magára a törvényjavaslatra. En a jogegyenlőség elvi alapján állók, ennél fogva nem fogadhatók el semmi olyan javaslatot, amely a származással és a vallással köti össze a jogok adását, a jogok elvételét, vagy a jogok megnyirbálását.

Az általánosítás ellen

Bródy Ernő ezután a kamarai intézmény előzményeit vázolta, majd így folytatta:

Az ügyvédi kamara intézménye bevált. Az ügyvédi kamara intézménye olyan fegyelmi gyakorlatot honosított meg, amely minden tekintetben megővta az ügyvédi kar erkölcsi tekintélyét. Amikor Maróthy Károly igen t. képviselőtársunk, mánta egy vidéki népgyűlési dobogón állna, olyanokat mond, hogy a zsidó ügyvédek zsarolnak, engedelmet kérek, azt kell kérdezni, hogyan lehet ilyent mondani? Először is, ha valaki zsarol, cselekedete már nem fegyelmi vétség, hanem a büntetőtörvénykönyvbe ütközik és a zsarolókat meg szokták büntetni. De nem áll az sem, amit Petro Kálmán igen t. képviselőtársam mondott, hogy meg kell akadályozni, hogy a zsidó jogtudományt árulják a zsidó ügyvédek. Bocsánatot kérek, én zsidó jogtudományt Magyarországon nem ismerek. En ismerek magyar jogtudományt, ismerek magyar tétéles törvényeket, ismerek magyar bírói gyakorlatot, de zsidó jogtudományt egyáltalában nem ismerek és ilyent nekem mélyen t. képviselőtársam bemutatni nem tud.

En tudom azt, hogy a zsidóvallású magyarok ügyvédi munkájukban mindig korrektül és tisztességesen viselkedtek és aki nem viselkedett korrektül és tisztességesen, azt fegyelmi alá vonták és megbüntették. En a magam részéről soha a bélyegnyaló, (Rassay Károly: Kaucióssikkasztól!) soha a felék pénzét visszatartó, az ügyvédi szabályokat be nem tartó ügyvédekkel nem azonosítom magam, akármilyen valláson legyenek; ha zsidók, éppen úgy elítélem őket, mint ha más vallásúak. Engedelmet kérek, ilyet csak nem lehet általánosságban mondani. Azt mondja Maróthy Károly, hogy a zsidó vallású ügyvédek adóeltitkolást csinálnak. Aki adóeltitkolást követ el, azt a törvény eléri. Engedelmet kérek, itt van előttem a kamarák és az ügyvédi tanácsok fegyelmi gyakorlatának néhány bizonyítéka.

A hazafiság bizonyítékai

Bródy Ernő ezután ismertette az ügyvédi fegyelmi bíraskodás szigorúságát, mely nemcsak anyagi, erkölcsi és szellemi tekintetben, hanem az ügyvéd magánéletére kiterjedően is védi a kar tekintélyét, majd ezeket mondotta:

Most nézzük meg azt, hogy hazafias szempontból hogyan állunk a zsidó ügyvédekkel. Hazafiságukra talán legalkalmasabb bizonyíték

nyíték maga a világháború. Méltóztassék megengedni, hogy elmondjam azt, hogy 1918-ban a budapesti ügyvédség létszáma 2293 volt. A Budapesti Ügyvédi Kamarának 1917 március 25-én tartott évi rendes közgyűlésén Papp József elnök a következőket jelentette be (olvassa): „Kartársaim közül a lefolyt évben újabbán 200 jelentette be bevonulását. A bevonult ügyvédek száma tehát ma 1300. Köztudomású, hogy a magyar ügyvédi kar ezen hosszú háború alatt fényesen teljesítette hazafias kötelességét. A harcra valóra vezényelt katonai közigazgatásba, vagy pedig a katonai igazságszolgáltatásba beosztott kartársaink elismerést szereztek a magyar ügyvédségnek, bátorságuknál, vitézségüknél, intelligenciájuknál, kötelességtudásuknál és önfeláldozó készségükkel fogva. Meghatott kebelből, kollegiális szeretetteljes üdvözlét küldünk a mai közgyűlésből a velünk érző lelkes kartársainknak a frontra. Isten oltalmát kérjük rájuk. Örök hálánk és soha el nem muló kegyeletünk legyen azoké a kartársaké, akik nemes véréket és drága életüket feláldozták a hazáért, a királyi és mindnyájunkért.” Ezt mondotta Papp József, az ügyvédi kamara elnöke.

Megállapítom, hogy ebből az 1300 bevonult ügyvédből 218 volt az olyan zsidó ügyvéd, aki az 1939-IV. tc. 2. §-a alá esik, vagyis kivételt alkot érdemrendjeinél és érdemességénél fogva. Ez nem 6%, hanem 17%, igen t. Képviselőház!

Egy még fontosabb adatot fogok mondani az igen t. Képviselőháznak a zsidó ügyvédek hazafiságáról. A Budapesti Ügyvédi Kamarában ott van a díszteremben a hősi halottak jegyzéke. Méltóztassék megengedni, hogy ismertessem megosztásukat vallás szerint. Ezt maga a kamara állapította meg a honvédelmi miniszter érdeklődésére. A honvédelmi minisztertől a következő leirat érkezett a kamarához (olvassa): „Felkérem, hogy az 1914–18. évi világháborúban hősi halált halt ügyvédek számát, vallásuk szerinti megosztását velem közölni sziveskedjék.” A kamara válasza a következő (olvassa): „Hivatkozással az 1940 március 17-én kelt... számú leiratra, tisztelettel jelentjük, hogy az 1914–18. évi világháborúban a budapesti ügyvédi kamara tagjai közül hősi halált haltak 67-en. Vallásuk szerint római katolikus 12, református 7, ágostai evangélikus 4, izraelita 39, izraelita áttért római katolikus 2, ismeretlen 3. Ez utóbbiak név szerint Fülöp László, Grossmann Géza, Schwarcz Lajos.” Engedelmet kérek, ez nem 6%, hanem 61%, ha tisztán a zsidóvallású magyarokat nézem. Ezek tehát méltóan és becsületesen esletek a harc mezején hazájuk védelmében és szolgálatában. Ezeknek hősi halálát talán mégsem lehet lebecsülni. Az ügyvédi kamara elnöke ki is jelentette üdvözlő beszédében.

Fischer Vacuum **Ciánkemencék**
Vilmos császár-utca 58.
Telefon: 112-449

Fürth **Ciánkezelő váll.**
Király-utca 7. Tel. 124-455

Nyugalma lesz
ha FISCHER ÉS WEISS vegyész-mérnökkel ciánkezel
Király-utca 88. Telefon: 228-438

Sternberg
Világmarkák órái
száslátka. — Kér-
len árjegyzéket.
Királyi udvari
hangszerár.
Budapest. VII., ker.
Rákóczi-ut 68.
Gramofonok.
emezek.

hogy: „Örök hálára vagyunk kötelezve ezeknek emléke iránt.”

1937-ben, tehát pár évvel ezelőtti vita folyt itt az ügyvédek érdeklő fontos kérdésekről, a zárt számról, az ügyvédi elhelyezkedésekről és Gömbös Gyula idejében, Lázár Andor igazságügyminisztersége alatt — amiről Petro Kálmán igen t. képviselőtársam azt mondja: amikor Gömbös Gyula elindult az útjára stb. — három és fél évvel ezelőtti egy szó zsidózás nem volt. (Rassay Károly: Ugy van!)

A hivatási kötelesség frontján

Nagyhatású beszédét Bródy Ernő így fejezte be:

A zsidó ügyvédek teljesítették hivatásbeli és hazafias kötelességüket, tudom, hogy a zsidó ügyvédek közt a korrektségnak, a becsületességnek mintaképei vannak. (Rupert Rezső: Bródy Ernő szegény maradt, nincs autója, mint a fiatal nyilas ügyvédeknek!) Ha pedig az ügyvédi kamarai életben vezető szerepet játszott ügyvédekre gondolok, akkor a legnagyobb kegyelettel emlékezem meg a nagy magyar ügyvédekről, a budapesti ügyvédi kamara nagy vezetőiről: Hódossy Imréről, Győri Elekről, Papp Józsefről, Vázsonyi Vilmosról, Baracs Marcellről, Pollák Ilcséről, akik mind a nemes jellemnek, a kivételesen magas erkölcsi felfogásnak és nem a verbális, hanem a reális, igazi hazafiságnak voltak méltó megtestesítői. Engedelmet kérek, ezt az ügyvédi kart, ezt a zsidó ügyvédséget úgy beállítani, mint a romlottságnak, a becsületességnek (Rupert Rezső: Most ez a konjunktura!), mint a csalásnak, a zsarolásnak képviselője, nem lehet.

...1940 december 31-én a budapesti ügyvédi kamarának 3245 tagja volt. Ebből szavazati joga van 1862-nek, 1383-nak pedig nincs, mert nem fizette be a tagdíjat. Hallottuk itt az igen t. képviselő uraktól, hogy a zsidók mind tejfelben és bőségen usznak. Legyenek szivesek tudomásul venni, hogy társadalmi akciók indulnak szegény zsidó ügyvédek érdekében, hogy kifizessék tagdíjukat. Ez a helyzet, igen t. Képviselőház, ez történik állandóan. Az 1862 szavazati joggal rendelkező kamarai tag közül 771 zsidó. Ettől a 771-től is elveszik a szavazati jogot, hogy maradjon 110 elektoruk. (Rupert Rezső: Tisztán gyerekes dolog!) Engedelmet kérek, ezt nem tekinthetem másnak, mint apró tűszúrásnak, ismét egy lelki megaláztatásnak, amelyet a zsidó ügyvédekkel szemben akarnak elkövetni. A zsidó ügyvédek ezt nem érdemelték meg.

Emlékszem, olvastam, hogy amikor a szabadságharc vége felé, 1849 július végén, Szemere Bertalan akkori miniszterelnök be-terjesztette a zsidók emancipációjáról szóló törvényjavaslatot, azt mondotta, azért terjeszti be ezt a törvényjavaslatot, mert a zsidók nélkül, hogy ez kötelességük lett volna, anélkül, hogy erre kérték volna őket és anélkül, hogy jogaik lettek volna, önként jelentkeztek és mentek a szabadságharcba a magyar haza védelmére, ezért a legkevesebb elismerés, amit nekik juttatni kell, az, hogy őket is fel kell ruházni a polgári jogokkal. Ezt tette Szemere Bertalan 1849-ben...

Hunyadi-só gyors és enyhe ▲ Ezt használd, ha gyomrod renyhe!

— AZ ISTENTISZTELEK RENDJE A TEMPLOMOKBAN. A Pesti Izr. Hitközség összes templomaiban a péntek esti istentisztelet 7.30, a hétköznapi esti istentisztelet a Hősök templomában 8.30, a többiekben 8 órakor kezdődik. Szombat délelőtti az istentisztelet kezdete a dohányutcai templomban 9.30, a Rumbach-, Páva-utcai, Zuglói (9) s főgimnáziumi (11) templomok kivételével 10 óra. Szombat kimenetele 9.25 óra. — A budai templomokban a péntek esti istentisztelet 7 (Üntőház-utca, 7 (Bocskai-ut), 7.15 (Zsigmond király utja), a hétköznapi esti istentisztelet 8 (Zsigmond király utja: 7.30), a szombat délelőtti istentisztelet az Üntőházutcai és Bocskai-uti templomokban 10, a Zsigmond király utján lévő templomban 10.10 órakor kezdődik. Szombat kimenetele este 9.25 óra.

— A debreceni zsidó gimnázium a törvényes létszámon belül még minden osztályba felvesz tanulókat.

— **Pályázat.** A Magyar Cionista Szövetség pályadíjat tűz ki a következő témák kidolgozására: 1. Óda megírása Herzl Tivadarról. 2. Rövid (max. 2 ivnyi) életrajz megírása Herzl Tivadarról, különös tekintettel Herzl emberiség nagyságára és jellemére azon főbb vonásaira, amelyek őt a cionizmushoz vezették. A pályadíjakat gépirásban, jelképpel ellátva és a pályázó nevét tartalmazó, lezárt és kívül a jelírt feltüntetett borítékban 1941 augusztus 15-én déli 1 óráig kell a Szövetség titkárságánál benyújtani. A legjobb pályázatokat 30—30 pengővel jutalmazzák.

— **Dr. Kunos Ignác fiának esküvője.** A 81-ik évében járó dr. Kunos Ignácnak, a nagyenergi tudósnak fia, dr. Kunos István budapesti belgyógyász vasárnap, június 29-én vezette oltárhoz a zsidó fiúváház Vilma királyné-uti templomában Kálmán Ódón nagykereskedő leányát, Margitot.

— **Talmud-Tórávázsga Ujlakon.** Június hó 29-én volt az ujlaki Talmud-Tóra haladó csoportjainak vizsgálja. A vizsgán nagy és hozzáférő közönség előtt számoltak be a fiúk és a lányok arról, amit az év folyamán tanítottak, dr. Vidor Pál rabbittól tanultak: a Tóra válogatott fejezeteiről, Jób könyvének első 21 fejezetéről, a héber nyelvtanról. A vizsga végén dr. Heller Bernát professzor megemlékezett a Talmud-Tóra multjáról. A Talmud-Tórát boldogult dr. Edelstein Bertalan főrabbi alapította, belőle került ki dr. Vajda György, a párizsi rabbiképző intézet nagyhatású tanára, Singer Andre, aki — biztosra vehetjük — a Szentföldön is, melynek egyetemén tanul, dícsőséget fog szerezni és innen került ki dr. Vidor Pál rabbi is, aki ma a Talmud-Tórát vezeti.

— **Magyar zongoraművésznek sikere New Yorkban.** New Yorkból ideérkező híradás szerint nagy sikere van New Yorkban Dorogi Zsuzsika magyar zongoraművésznek, aki Budapesten Thoman István tanítványa volt, majd Karma da Motta készítette elő a nyilvános szereplésre. A fiatal zongoraművész mindenütt, ahol eddig szerepelt, feltűnt kiforrott technikájával és érett, művészi játékával.

— **Táborhely, szálláshely...** címen dr. Reich Béla jászberényi főrabbi kiadta azokat a hitkönyveket, melyeket 1940 nyarán tartott. A soros hetizakaszhoz fűzött magyarázatai a zsidó bizakodás és reménykedés motívumait szövegezték meg hallgatóság előtt, mely akkoriban kötelességteljesítés céljából tartózkodott Jászberényben.

— **Zeneiskolai hangverseny.** A zenepedagógia egyik leghívatottabb képviselője, Zengő Ibolyka hegedűművész, múlt héten tartotta ezidei vizsgahangversenyét zeneiskolájának növendékeivel. Különbösen kitétek a hegedűsök között Hübsch Ági és Melitta, Fürst Jancsi, Adler László és Ervin, Dávid Évi, Dávid Tamás, Fischer Zsuzsi, a zongoristák közül Burger Anna, Schenker Mária, Gottfried Aranka, Kaufmann Julia, Spitzer Julia, a tangóharmonikások között Holzer Éva és Gröszner Ervin. Zongorán kitűnően kísért Fráknó Károly karnagy.

— **Aranydiplomás orvos ünneplése Miskolcon.** Az Orvosszövetség borsodmegyei és miskolci fiókjai ünnepi diszkozyülésen adták át dr. Serédi Jenő miskolci orvosnak azt az aranydiplomát, amelyet féléveszázados orvosi működése alapján a budapesti tudományegyetem küldött meg a számára. A diszkozyülésen a nagyszámmal megjelent orvosok élén dr. Molnár Gyula elnök megnyitó beszéde után dr. Venetiáner Jakab főorvos méltatta nagyhatású beszédében dr. Serédi Jenő ötvenesztendő orvosi munkásságát, majd átadták az ünnepeltnek az aranydiplomát, amelyet dr. Serédi Jenő meghatottan köszönt meg.

— **A Bethlen-téri mintaóvoda öt éves fennállását az idei évad záró ünnepével egybekapcsolva, vasárnap délelőtti ünnepelte meg a Bethlen-téri iskola disztermében, amelyet erre az alkalomra zsufolásig megtöltöttek a szülők, rokonok, meghívottak, akik nagy lelki gyönyörűséggel hallgatták végig az apró gyermekek énekét, szavatait, amelyek a legmondosabb vallásos nevelés hatását árasztották magukból. A lélekemelő ünnep rendezésének érdeme Nagel Violetta óvónő, aki nagy gondnal és mély vallásos érzéssel készíti elő a gondjaira bízott gyermekeket az elkövetkező iskolai nevelésre.**

— **Leányavatás Tatán.** Bensőséges ünnepély színlhelye volt Tatán június 29-én a zsufolásig megtelt zsidótemplom, ahol a tatai és vidéki fiatal leányok felavatási ünnepélyt rendezte meg dr. Rosenthal László hitoktatórabbi. Az orgona hangjaira bevonuló leányokat Frákl Hermann kántor „Matautau” dallama köszöntötte, melyet Steiner Anikó recitált magyar nyelven. Majd dr. Goldberger Izidor főrabbi tartott nagyhatású szónoklatot a megjelentekhez. Banda Lajos vendégkántor szoltálmáját Sebő Magda szavallta. A nyitott frigszekrény előtt a leányok bensőséges fogadalmat tettek, a fogadalmatétel után Telkes Marianna adta elő magyarul az „Ec chajim hi”-t. Végül dr. Rosenthal László rabbi áldotta meg megkapó beszédében a felavatottakat.

— **Értesítem k. ismerőseimet és jóbarátaimat,** hogy 1941 július 2-án rabbivá avattak. (Minden külön értesítés helyett.) Dr. Herczog Sándor (Budapest, VI. Nagymező-u. 12).

NAPTAR

Vasárnap, július 6-ika, Tamuz hó 11-ike. Hétfő 12. Kedd 13. Szerda 14. Csütörtök 15. Péntek 16. Szombat 17. Az e napra eső bójnap a következő napra tolódik a szombat miatt. Szombat beköszönt: 8 óra 12 perckor. Vége: 9 óra 24 perckor. Hét szidra: Bolok. Haftóra: Vühőjó seérisz Jaakov... (Micha 5. fejezete.) A 6. Perck van soron.

HYMEN

Lang Gizus (Gyömöre) és Weisz Mór (Csorna) július 1-én tartották esküvőjüket.

Mayer Andor és Szigeti Sári (Zalaegerszeg), június hó 29-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Spitzer Frida (Sárvár) és Ripp Miksa (Kunbaja) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

HALÁLOZÁS

Engel Nándornét, Engel Nándor ismert fővárosi posztó- és bélésárkereskedő nejét, nagy részvét mellett temették el. A gyászbeszédet Fischer Benjamin főrabbi tartotta, a Rumbach Sebestyén-utcai templom teljes énekkarának segédletével. Az elhunyt nemes jószívű volt ismeretes. Több növegytelnek tagja volt, melyeket adományaival támogatott.

Művészi síremlék EICHBAUM MÓR-nál, V. Rudolf-tér 3. szám (Margit-hidnál). — Telefon: 124-674.

FREGOLAN
FÜRDŐKÁDPASZTA:
hőfehérre tisztít — nem karcos

Kiadótulajdonos:
Magyarországi Izraeliták Országos Irodája
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
ROOZ REZSÓ
Nyomatott
a Globus Nyomdai Műintézet R. T. körforgógépein. Budapest, VI., Aradi utca 8.
Felelős vezető: Erdélyi György.

APRÓHIRDETÉSEK

HAZASSÁG

ELETTÁRSAT keres egy jócsaládból való 38 éves fiatalember, kinek testi hibája van, órák, ékszer szakmával. Jóelkű, okos nő irjon fényképes levelet „Megbecsülés” jelígre kiadóba. 1690

FÉRJHEZ mennék 50-es zsidó, jómegjelenésű hivatalnok vagy érettségizett kereskedőhöz, jó üzlettel. „Fényképes választ” jelígre. 1689

39 ÉVES, férj hibájából elvált, berendezés, kelengye, butor, téh ház tulajdonnal, férjhezmenne 2-3 gyermekes özvegyhez, elvált. Elhelyezkedne magányos urnál házvezetőnőnek. Jelíge: „Biztos megélhetés” kiadóba. 533

40-45 ÉVES jól szabni és próbálni tudó szabó benősülhet. „Jelíge: Urizabóság” 1688

HAZASSÁG céljából keresem azon 35-39 éves, jólkű, jómegjelenésű urat, kinek nyugdíja vagy ingatlan van. Egyedülálló, gyermektelen, új bérház tulajdonosnője vagyok. „Közvetítő kíméljenek” jelígre a kiadóba. 540

LAKÁS, ELLÁTÁS

UJHUTÁN, az Anna-üdülőben 1, 2 és 3 ágyas szobák kiadók.

KÜLÖNBEJÁRATU 2 nagy utcai szoba, üresen, fürdőszoba használatlalt kiadó. Szív-utca 9., Rosner. 542

BALATONZAMÁRDIBAN lévő nyaralómba uri családból három gyermeket fizetővendégként fogadok szigorúan kór ötszöri bőséges ellátással, fürdéselügyelet, francia társalgás. Napi P. 7.-. Cim a kiadóban. 534

BALATONZAMÁRDIN urilányokat 15 évesét nyaralásra jutányosan elvállalok. Törökne. Mozsár-u. 6. 537

ALLÁST KERES

HIVATÁSOS gyermekgondozónő, német anyanyelvű, kitűnő bizonyítványokkal. Svájcban működött, egész napi elfoglaltságot keres azonnalra kizárólag vallásos családnál. Kohn Lajosné, V. Váci-ut 8. 1685

MINDENHEZ érő, intelligens, közeplőkorú férfi (nem értelmiségi) bármilyen munkát keres. W. J. Izabella-u. 75. II. 6.

VIDÉKI nő egyedülállóhoz — házvezetőnőnek ajánlkozik azonnalra, Vajda Klára, Szombathely, Poste restante. 3

HAZAKHOZ ruhajavításra ajánlkozik idősebb asszony. „Ölcső” jelígre a kiadóba. 544

HÁZTARTÁSBA elhelyezkedne 2-jóházból való zsidó lány. „Szombattartó” jelíge. 535

ALLÁST KAPHAT

GYERMEKHEZ egyedülálló diplomás tanárnő feleltetik nyelv- és zongoratanál. Kovács, Nagyfüvaros-u. huszonhét. 543

ELELMISZER

LIBAZSIR, orth. kóser, hat pengő. 5 kg-nál franco. Heisz, Debrecen, Simonffy 5. 538

VEGYES

HUNGARIA-fürdőből elbocsátott pedicűrök és masszörök a nap bármely szakában házhoz mennek. Lakásukon is dolgoznak. Rechnitzer, Népszínház-u. tizenhat, földszint 5. 536

CILINDER KALAPOK KÖLCSÖNZÉSE. MODERNIZÁLÁSA, FÉRFI ÉS NŐI KALAPOK TISZTÍTÁSA. formázása jól és olcsón. VOLKOVITZ kalaposmesternél. NAGYATÁDI-SZABÓ UTCA 37. 460